

послідовності математичних кроків відносяться до технічної мети, так що математичний метод є причинно пов'язаним з технічним ефектом.

Визначення характеру введення даних до математичного методу не обов'язково означає, що математичний метод сприяє технічному характеру винаходу (Т 2035/11, Т 1029/06, Т 1161/04). Чи служить технічна мета математичним методом, перш за все, визначається безпосередньою технічною актуальністю отриманих результатів.

Таким чином, експерт має керуватися безпосередньою технічною актуальністю отриманих результатів при використанні математичних методів (виразів) у винаходах пов'язаних з комп'ютерною програмою.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Горчинский С. А. Об использовании в формуле изобретения математических выражений. *Вопросы изобретательства*. 1979. № 3. С. 23–26.

2. Guidelines for Examination // European Patent Office : офіц. сайт. Last updated: 17.09.2018. URL: <https://www.epo.org/law-practice/legal-texts/html/guidelines/ej.htm> (дата звернення: 03.04.2019).

Одержано 11.04.2019

УДК 347.121.1

**Олена Валеріївна СІДЕЙ,**

*доцент кафедри цивільного права та процесу факультету № 6*

*Харківського національного університету внутрішніх справ,*

*кандидат юридичних наук;*

*ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0001-8998-3549>*

### **ВИДИ ОСОБИСТИХ НЕМАЙНОВИХ ПРАВ, ПОВ'ЯЗАНИХ ІЗ ПРАВОМ НА ЗДОРОВ'Я**

З огляду на особливість об'єкту права на здоров'я та багатогалузевий характер регулювання відносин, що виникають з приводу здоров'я, слід визначити, що таке право є складним та являє собою встановлену державою систему юридичних норм, що покликані забезпечити нормальну життєдіяльність людини, охорону, захист та власне здійснення свого права. З розвитком медичної науки і техніки поступово формується ціла система відносин, які ще не в повному обсязі охоплені сферою цивільно-правового регулювання, але потребують такого впливу на них. Коло цих відносин не замкнене, воно буде поповнюватись все новими відносинами, які переходять у адекватній правовій формі [1, с. 62]. Аналіз Конституції України, Цивільного кодексу України, та Основ законодавства України про охорону здоров'я, дозволяє зробити висновок, що на сьогодні не існує чіткої класифікації прав, що виникають при здійсненні та захисті права на здоров'я, не має й єдиного нормативного-правового акту, який би регулював такі суспільні відносини, а тому необхідним є здійснення класифікації таких прав.

Дослідженням обраної теми займалися такі провідні вчені, як: М. М. Агарков, С. С. Алексєєв, М. О. Баймуратов, Н. С. Кузнецова, С. О. Сліпченко, О. В. Соболев, Р. О. Стефанчук, О. В. Синегубов, Ю. К. Толстой, К. А. Флейшиць, Є. О. Харитонova, С. А. Чернишова, Я. М. Шевченко, М. Я. Шимінова, Р. Б. Шишка та інші.

Так, особисті немайнові права у сфері здоров'я, умовно можна поділити на основні та похідні. Пропонована класифікація здійснюється на підставі простої більшості активних та пасивних повноважень фізичної особи, які реалізуються під час здійснення права на здоров'я. Разом з тим, з огляду на цивільно-правовий характер дослідження, слід відмітити, що ЦК України вже закріпив основні права, у сфері права на здоров'я.

Так до основних слід відносити: право на охорону здоров'я; право на медичну допомогу, право на медичну інформацію. Кожне з цих елементів включають в себе окремі активні повноваження, щодо здійснення права на здоров'я, а тому потребують детального розгляду.

*Право на охорону здоров'я.* Загальна теорія права розглядає право на охорону здоров'я, як те, що гарантує фізичне існування людини і є умовою забезпечення реалізації всіх інших її прав. Разом з тим, його визнають одним із загальносоціальних, невідчужуваних, суб'єктивних юридичних прав людини та ототожнюють з поняттям «право на здоров'я» [2, с. 9]. Проте, дійсно природним та невідчужуваним є саме право людини на здоров'я, в той час, як «право на охорону здоров'я» має подвійну природу. По-перше, це можливість кожного самостійно вчиняти певні дії або вживати заходи, щодо свого блага (профілактика, огляди, щеплення та ін) та по-друге, право фізичної особи, громадянина вимагати від держави в особі уповноважених органів виконання її обов'язку, щодо забезпечення для кожного реалізації права на охорону здоров'я через систему правових, соціально-економічних, медико-санітарних, оздоровчо-профілактичних заходів, спрямованих на збереження та розвиток фізіологічних, психологічних та психічних функцій, працездатності та соціальної активності людини впродовж всього життя.

Це означає, що право на охорону здоров'я визначається не простою сукупністю можливостей громадян і суспільства, а їх органічною єдністю, тобто поєднанням засобів, джерел, а також фінансових можливостей, якими володіють кожний громадянин і суспільство в цілому для використання їх з метою реалізації конкретних цілей і завдань щодо охорони здоров'я [3, с. 37].

Право на охорону здоров'я слід визначати, як особисте право особи на збереження, підтримання та розвиток своїх фізіологічних, психологічних та психічних функцій організму шляхом здійснення певних активних правомочностей самостійно або через уповноважені організації.

*Право на медичну допомогу.* Право на здоров'я тісно пов'язане з правом на медичну допомогу як сукупністю можливостей доступу до установ та організацій, що надають послуги медичної допомоги у випадку хвороби [101]. Однак ці поняття не є тотожними, оскільки право на здоров'я не зводиться лише до

одного аспекту – до правомочності на медичну допомогу. Крім даного аспекту, право на здоров'я (в суб'єктивному значенні) надає людині можливість займатися діяльністю, що сприяє зміцненню здоров'я людини, фізичною культурою і спортом, звертатися до компетентних органів за отриманням інформації про стан довкілля, санітарно-епідеміологічну обстановку, до представників роботодавця з питаннями забезпечення працівників здоровими умовами праці тощо [4, с. 12].

Право на медичну допомогу є структурним елементом комплексного змісту права на здоров'я, логічно впливає з нього і його підтверджує в рамках елементу «охорона здоров'я».

Головними ознаками медичної допомоги є: здійснення втручання у фізичну або психічну сферу існування людини (обумовленість втручання станом здоров'я); спрямованість дій на рятування життя, поліпшення стану, поновлення здоров'я і працездатності; здійснення втручання фахівцем в галузі медицини [5, с. 87].

Сукупність вказаних ознак дозволяє визначити медичну допомогу як здійснення медичних заходів фахівцем в галузі медицини, щодо фізичного, психічного або психологічного стану здоров'я фізичної особи, які спрямовані на рятування життя, поліпшення стану, поновлення здоров'я.

*Право на інформацію про стан свого здоров'я.* Статтею 285 Цивільного кодексу України закріплено право фізичної особи на достовірну й повну інформацію про стан свого здоров'я [6]. Під медичною інформацією розуміють вид діяльності у сфері медицини, спрямований на представлення спеціалістам різних джерел інформації. Поняття «медична інформація» означає також усю сукупність багато численних джерел інформації. Інформація є однією з властивостей даних. Разом з тим, до розуміння медичної інформації можна відносити знання набуті людством за час багатовікової діяльності у цій сфері та відображені у наукових галузях медицини. Поняття «право на інформацію про стан свого здоров'я» слід визначати, як право фізичної особи на отримання повної, достовірної, своєчасної інформації, щодо стану свого здоров'я в доступній для неї формі, відомості про мету запропонованих досліджень і лікувальних заходів, прогноз можливого розвитку захворювання, інформацію, яка міститься в історії хвороби та інших відповідних медичних документах.

Суміжним з правом на інформацію про стан здоров'я є закріплене у ст. 286 ЦК України право на таємницю про стан свого здоров'я, яке полягає у тому, що медичний працівник та інші особи, які, з огляду на свої службові обов'язки мають доступ до відомостей про хворобу пацієнта, результатів його медичного обстеження, або їм стало відомо про інтимні та сімейні сторони життя пацієнта, не мають права розголошувати ці відомості крім передбачених законом випадків.

Таким чином, на підставі здійсненого аналізу вищезазначених прав, можна свідчити, що вони є досить змістовними за своєю суттю, та при їх реалізації породжують, ще ряд прав, що забезпечує, як і їх здійснення, так і здійснення

права на здоров'я взагалі. А тому, ми вважаємо, що, основними правами, що виникають у сфері права на здоров'я є права, що формують найбільші групи суспільних відносин, що виникають під час здійснення права на здоров'я (право на охорону здоров'я, право на медичну допомогу, право на медичну інформацію).

Решта прав, які виникають у фізичної особи під час реалізації вказаних елементів-прав, можна характеризувати, як такі, що виникають у правовідносинах, щодо здійснення фізичною особою права на здоров'я, і тому можуть розглядатись, як похідні особисті немайнові права фізичної особи. Наприклад, звернення фізичної особи за медичною допомогою тягне за собою виникнення інших права: на вибір лікаря та медичного закладу, обрання методів лікування та інше. Разом з тим необхідно зазначити, що закріплення всіх цих спеціальних прав у сфері права на здоров'я у ЦК України, було б нелогічним, оскільки призводило б до складності регулювання у рамках цивільного права.

#### **Список бібліографічних посилань**

1. Чорнощенко С. І. Право на здоров'я (цивільно-правовий аспект). *Вісник Запорізького юридичного інституту*. 1998. № 3 (5). С. 61–76.
2. Сенюта І. Я. Право людини на охорону здоров'я та його законодавче забезпечення в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.01. Львів, 2006. 16 с.
3. Солдатенко О. В. Правове регулювання видатків на реалізацію конституційного права громадян на охорону здоров'я в Україні та країнах Центральної Європи : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.07. Ірпінь, 2010. 411 с.
4. Власенкова В. В. Право на охорону здоров'я и медицинскую помощь в Российской Федерации : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.05. М., 2007. 21 с.
5. Прасов О. О. Право на медичну допомогу та його здійснення : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03. Запоріжжя, 2007. 196 с.
6. Цивільний кодекс України : закон України від 16.01.2003 № 435-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2003. № 40–44. Ст. 356.

Одержано 12.04.2019

УДК 347.724

#### **Ліліана Василівна СІЩУК,**

*в. о. завідувача лабораторії проблем корпоративного права  
Науково-дослідного інституту приватного права  
і підприємництва імені академіка Ф. Г. Бурчака НАПрН України,  
кандидат юридичних наук*

### **СКЛИКАННЯ ЗАГАЛЬНИХ ЗБОРІВ УЧАСНИКІВ ТОВАРИСТВА З ОБМЕЖЕНОЮ ВІДПОВІДАЛЬНІСТЮ**

Прийняття Закону України «Про товариства з обмеженою та додатковою відповідальністю» (далі – Закон) стало одним з необхідних етапів на шляху вдосконалення корпоративного законодавства. Нормативні положення Закону